

ticamāk, jārēķinās ar augstākām Latvijā audzēto augļu un ogu cenām, kā arī to iespējamo deficītu.

Cer uz valsts palīdzību

“Pēdējo gadu augļu un ogu nozares izaugsme, kad šo kultūru stādījumu platību apjoms no 1500 ha pieauga līdz 2500 ha, kā rezultātā pieauga ne tikai attiecīgās produkcijas, bet arī no tās saņemto ienākumu un samaksāto nodokļu apjoms, šogad būs ne tikai apstādināta, bet pat atmesta vairākus gadus atpakaļ pagātnē,” secina Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas ģenerāldirektors Rolands Feldmanis. Viņš norāda, ka vairākos segmentos Latvija ir viena no līderēm ne tikai Eiropā, bet pat pasaulē, piemēram, tā dēvētā ziemeļu citrona – cidoniju – audzēšanā un arī no tām ražoto produktu sfērā. Savukārt smiltsērķšķiem ir Latvijā radītas unikālas šķirnes.

“Latvijas bioloģiskajām upenēm piemīt garša, kas izkonkurē Vācijas tirgū Rumānijas un citu valstu ogas. Dzērveņu audzēšanā Latvijā ir tikai aiz ASV un Kanādas, tās neaudzē ne Igaunijā, ne arī Lietuvā, savukārt Baltkrievijā izaudzētājam ceļš uz Eiropu ir slēgts,” uz jautājumu par Latvijas ogu priekšrocībām atbild R. Feldmanis. Viņš norāda, ka pieprasījums pēc Latvijā audzētām ogām un augļiem pieaug ne tikai pašmāju tirgū, bet arī visā Eiropā, un tieši tāpēc Latvijas valstij ir jāatbalsta pašmāju zemnieki. “Lai ogu un augļu audzētāji varētu uzturēt savus stādījumus un 2024. gadā atgūties, ir nepieciešams ieguldīt apmēram 2000 eiro hektārā, lai sagatavotu augsni nākamajai ražai,” uzsver R. Feldmanis. Viņaprāt, neko nedarot,

Sekas būs jūtamas vairākus gadus, jo pieredze liecina, ka, lai atgūtu vienā gadā zaudēto, būs nepieciešami apmēram pieci gadi,

Gundars Kārklīņš,

LPKS *BIO Berries Latvia* valdes priekšsēdētājs.

valsts kopumā būs zaudētāja, jo tādējādi nozarē būs mazāk darba vietu, bet cilvēki, kuri ir nodarbināti šajā sfērā, visticamāk, dosies peļņā uz ārzemēm, nemaz nerunājot par mazākām samaksāto nodokļu summām. Nozares uzņēmēji cer uz valsts atbalstu viņiem sarežģītajā situācijā. “Kā rāda citu ES dalībvalstu pieredze, tad šādās ārkārtas – *force majeure* – situācijās var lūgt un saņemt atbalstu arī no ES,” tā G. Kārklīņš.

Cer uz valsts politiku

G. Sauškina un M. Rudzāte norāda, ka Latvijā ir vairāki labi augļu un ogu audzēšanas priekšnoteikumi, kuri līdz šim ir ļāvuši šai nozarei attīstīties, taču perspektīvā būtu tikai apsveicami, ja Latvijas valsts īstenotu politiku, kas palielinātu pašu mājās audzētā īpatsvaru vietējā tirgū. Proti, tālāk attīstāma programma *Skolas auglis*, vēl jo vairāk, ja ES Zaļā kursa kontekstā ir iespējams maksimāli saīsināt tā piegādes attā-

lumu. Jo garāks transportēšanas attālums, jo vairāk CO₂, tāpēc videi draudzīgāka auglis būs tas, kurš izaudzēts vistuvāk skolai. Augļkopības nozare ir īpaši labvēlīga zaļajam klimatam – tiek rekultivēti kūdras lauki, tajos augošie ogu krūmi piesaista oglekli un ražo skābekli. Latvijas augļu un ogu nākotni redz arī pārstrādē, taču, lai to attīstītu, vispirms ir nepieciešams kāpināt esošos ražošanas apjomus, lai var būvēt konkurētspējīgas pārstrādes rūpnīcas. Kā labs piemērs ir SIA *Very Berry*, ap kuru pārstrādes jaudām rodas jauni mazie un lielle ražotāji. “Ja Latvijas audzētāju tirgus daļa Latvijā atkarībā no augļa vai ogas ir 25–35%, tad to noteikti, augot nozarei, var palielināt vismaz līdz 50% un pat 80%, jo tā ir uzņēmējdarbība reģionos, darba vietas un nodokļi,” skaidro R. Feldmanis. Gan viņa, gan arī uzņēmēju ieskatā ir vērts padomāt par veikalu politiku (imports vai vietējais produkts), jo īpaši uzcenojuma apmēriem. “Vajadzīga ES struktūrfondu atbalsta programmas attīstība, jo bez tehnikas, tikai ar roku darbu būs grūti attīstīties,” vēl vienu svarīgu nozares izaugsmes faktoru min R. Feldmanis. G. Kārklīņš norāda, ka pirmās pozitīvās vēsmas jau ir, jo ogu audzētājiem ir pieejamas atbalsta programmas, tikai vienīgais darvas piliens – vispirms pašam jānopērk, un pēc tam var saņemt attiecīgo atbalstu, taču bankas nesot pārāk atsaucīgas kredītu izsniegšanā, jo lielākoties audzētāji nav lieli un arī viņu ienākumu līmenis bankām neradot apērtīti tos kreditēt. Tajā pašā laikā šogad salnu dēļ būtiski samazinātās ražas apjoms var radīt jautājumus par sekmīgu kredītsaistību izpildi tiem augļkopjiem, kuri, plānojot turpmāku izaugsmi, iegādājušies tehniku. 🍓